

ATVIRAS BENDRADARBIAVIMAS. PASITEISINĘ SPRENDIMAI IR GEROJI PRAKTIKA

Daiva Aktas

*Vilniaus kolegija, Verslo vadybos fakultetas,
Didlaukio g. 49, Vilnius*

Anotacija

Atviras bendradarbiavimas grįstas gebėjimu bendrauti ir bendradarbiauti. Šiame straipsnyje analizuojama Vilniaus kolegijos Verslo vadybos fakulteto (toliau – VK VVF) reklamos vadybos (toliau – RV), ryšių su visuomene (toliau – PR) studentų ir verslo įmonių, viešojo sektoriaus organizacijų, įstaigų, asociacijų (toliau – socialiniai partneriai) bendradarbiavimo išraiška – projektas. Projektų valdymo dalykas leidžia įsisaugoti su specialybe susijusius dalykus, integruojant ne tik vieną kitame, bet ir glaudžiai perpinant su verslu. Užduoties išgryninimas, idėjos plėtotė, sprendimų siūlymas įsilieja į projektų valdymo užduoties įgyvendinimą formaliu arba realiu būdu. Teorijos žinių taikymas sprendžiant socialinių partnerių pateiktą užduotį projektui, sudaro prielaidas skatinti ne tik studentų motyvaciją studijoms ir savęs savirealizacijai, bet ir galimybes auginti verslui motyvuotus, lojalius darbuotojus ar produkto vartotojus. Bendradarbiavimas suteikia pridėjamą vertę, neša įvairiapusę naudą, kuri vieniems sukelia norą tobulėti ir susitelkti savo karjeros tikslams, kitiems, galimybes sujungti žinias ir socialiniams partneriams kylančius klausimus, tretiems pamatyti galimas naudas įmonei.

Straipsnyje pristatomi projektų valdymo dalyko rengti projektai, pagal dviejų suinteresuotųjų šalių suformuluotas užduotis (aukštosios mokyklos projektų valdymo dalyko dėstytojo ir socialinių partnerių). Projekto rezultatas yra pasiektas bendradarbiaujant studentams su verslo įmonėmis ir viešojo sektoriaus organizacijomis kitais socialiniais partneriais pateikiant realius projekto įgyvendinimo siūlymus.

Visi parengti projektai – gerosios praktikos pavyzdžiai, remiasi pastarųjų metų stebėjimu, asmenine patirtimi ir atviru bendradarbiavimu su verslo įmonėmis, viešojo sektoriaus ir kitomis organizacijomis.

Tik tarpusavio pasitikėjimu grįsta partnerystė bendradarbiaujant leidžia pasiekti visų suinteresuotųjų pusių lūkesčių išsipildymą. Bendravimas ir bendradarbiavimas mobilizuoja bendradarbiaujančias puses giliai komunikacijai ieškant vis naujesnių ir inovatyvesnių galimybių.

Raktiniai žodžiai: bendradarbiavimas, projektų valdymas, studijos, projektas, rezultatas.

Įvadas

XXI amžiuje vis reikšmingesnis tampa bendradarbiavimas. Kiekviena organizacija siekianti savo iškeltų tikslų įgyvendinimo integruoja visapusius bendravimo ir bendradarbiavimo elementus, siekiant visapusiškos veiklos ir rezultatų kokybės.

Bendradarbiavimo aspektu apžvelgsime tris procese dalyvaujančias sudėtines dalis, turinčias skirtingus lūkesčius ir siekiančias didžiausios pridėtinės vertės sukūrimo tiek sau, tiek ir visai visuomenei: VK VVF studijų procese dalyvaujantis personalas (projektų valdymo dalyko dėstytoja), studentai pasirinkę reklamos vadybos ar ryšių su visuomene studijas, verslo įmonių, viešojo sektoriaus, nevyriausybinių organizacijų atstovai ir kiti socialiniai partneriai.

Pačios mokymo institucijos vizija – „atvira naujovėms, lanksti, nuolatos besikeičianti aukštoji mokykla, harmoningai derinanti darbo rinkos poreikius su perspektyvių mokslo ir meno studijų sričių raida. Institucija, puoselėjanti dėstytojų ir studentų kūrybingumą bei atsakingumą, pagrįstus

aukštos kokybės reikalavimais. Tarptautinį pripažinimą pasiekusi aukštoji mokykla, sėkmingai besiintegruojanti į bendrą Europos aukštojo mokslo erdvę“ [8].

Kolegijos misija – „rengti į praktinę veiklą orientuotus aukštąjį koleginių išsilavinimą turinčius biomedicinos, fizinių, humanitarinių, socialinių, technologijos mokslų ir menų studijų sričių specialistus, tenkinančius Vilniaus regiono ir visos Lietuvos ekonominius ir socialinius poreikius. Veiksmingai bendradarbiaujant su veiklos pasaulio atstovais užtikrinti modernų ir Europos standartus atitinkantį studijų procesą. Ugdyti bendruosius studentų gebėjimus bei pilietines vertybių nuostatas, būtinas Kolegijos absolventų darbui ir tęstinėms studijoms“ [8].

Dėstytojo funkcija studijų proceso metu, – suteikti žinių ir formuoti praktinius įgūdžius, kurie leistų studentui pasiekti numatomus studijų rezultatus. Projektinis mokymo metodas per projektinę užduotį suteikia galimybę studentui konsultuotis ne tik su projektų valdymo dalyką dėstančiu dėstytoju, bet ir su tam tikros srities specialistu, realios įmonės atstovu, suformulavusiu projektinę užduotį pagal konkrečios įmonės užsakymą.

Jaunų žmonių, pasirinkusių reklamos vadybos ar ryšių su visuomene studijas, lūkestis – įdomu, perspektyvu, plačios savirealizacijos ir karjeros galimybės Lietuvoje ir už jos ribų.

Rinkoje veikiančių įmonių vizija jauniems reklamos vadybos ir ryšių su visuomene specialistams – išmanantys savo veiklos sritį, nestokojantys entuziazmo, sugebantys kūrybiškai pasižiūrėti į procesus, mokantys pasinaudoti naujaisiais mokslo ir technologijų pasiekimais, nebijantys susidurti su nežinomybę, įsipareigojantys atsakyti už rezultatus ir žengiantys koja kojon su šiandiena ir dar kiek priekyje.

Svarbus savalaikis įsisąmoninimas, kad nei viena iš paminėtų pusių negali veikti efektingai, nepasinaudojusi sudaromomis bendradarbiavimo galimybėmis. Atvirumas, sąlyčio taškų ieškojimas, supratimas, kad siekiame vieno ir vieningo tikslo, atveria vis naujas galimybes sujungiant verslą su studijomis, o studijas su verslu ir sudaro prielaidas studentui savęs motyvacijai ir sparčiai savirealizacijai profesinėje erdvėje.

Problema. Išsiskiriantys mokymo institucijos dėstytojo ir socialinių partnerių požiūriai specialisto parengimo procese nors vis dar stokojama motyvuotų specialistų. Sudėtinga įtraukti socialinius partnerius į studijų procesą. Socialiniai partneriai nėra linkę skirti laiko ir dėmesio besimokantiejiems. Naudingam rezultatui pasiekti būtinas atviras bendradarbiavimas tarp mokymo institucijos dėstytojo ir socialinio partnerio, tarp dėstytojo ir studento, tarp studento ir socialinio partnerio.

Tikslas. Pristatyti atviru bendradarbiavimu grįstus projektus.

Uždaviniai:

1. Išsiaiškinti bendradarbiavimo svarbą suinteresuotosioms pusėms.
2. Išanalizuoti studijų procese teikiamas projektų valdymo galimybes.
3. Pristatyti gerosios praktikos pavyzdžius, atviro bendradarbiavimo rezultatus.

Šiame straipsnyje nurodomi projektai parengti pagal socialinių partnerių (užsakovų) užduotis studentams. Projektų įvairovė ir gausa leidžia daryti prielaidą, kad galimybė bendradarbiauti įgauna realias išraiškas. Straipsnyje remiamasi nestruktūriniu stebėjimu, antrinių duomenų šaltinių analizės metodu (vadovėliai, internetiniai šaltiniai, recenzijos), asmenine autoriaus patirtimi, mokslinės literatūros analize (monografija).

Teoriniai ir praktiniai aspektai

Rinkos ekonomikos sąlygomis tarp švietimo institucijų ir verslo, viešojo sektoriaus įmonių užsimezgęs ryšys ruošiant specialistus pasireiškia įvairiomis formomis [5] Galime kalbėti apie praktikų pritraukimą pasidalinti gerąja patirtimi, atvykimą į renginius ir paskaitas, įtraukimą į rinkodaros idėjų vertinimą, dalyvavimą baigiamųjų darbų gynimo procese ir kitas įvairias formas. Kiekviena iš jų pagilina ryšį tarp mokymo institucijos ir socialinio partnerio kaip verslo, taip ir

viešojo sektoriaus įmonės. Kiek vyks atviras ir intensyvus bendravimas ir bendradarbiavimas, tiek ir bus galimybė kelti studentų kompetenciją.

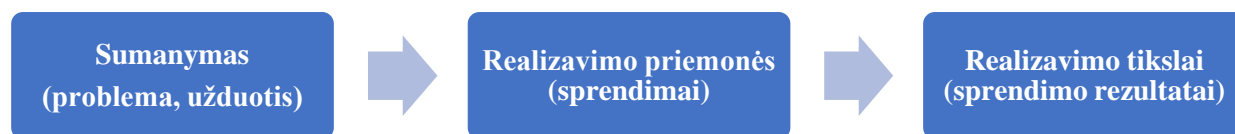
Kompetencijoms ugdyti palankiausias procesas tai ugdymo praktikos susiejimas su verslo pasauliu, kuris sudaro galimybes:

- Išbandyti ir pritaikyti savo gebėjimus ir žinias realiose veiklose;
- Įsitraukti ir prisiimti daugiau atsakomybės už savo mokymąsi ir praktinių įgūdžių įveiklinimą;
- Išsiugdyti tokius gebėjimus, kaip kūrybiškumas, problemų sprendimas, kritinis mąstymas, veiklų vertinimas, sintezė, analizė ir kitus;
- Išsiugdyti gyvenime būtinus įgūdžius: savo veiklos vadybos, bendravimo ir bendradarbiavimo kartu su kitais;
- Susiformuoti požiūrius ir vertybines nuostatas, kelti savo tolesnio mokymosi ir profesinės karjeros tikslus.[4]

Bendradarbiavimas apibrėžiamas kaip kelių asmenų bendras darbas (*angl. Collaboration/Cooperation*) [6,7]

Mokymasis bendradarbiaujant yra aplinkos kūrimas, kurioje galima efektyviai dirbti remiantis įgytomis žiniomis. Toks mokymosi būdas apjungia individualią atsakomybę, tiesioginį bendravimą, ugdo socialinius įgūdžius, padeda įsisąmoninti paties proceso vertinimą.

Studijų procese projektų valdymo kursas studentams sudaro prielaidas su projektu susipažinti ne tik teoriniu lygmeniu, bet ir išbandyti tai praktiškai. Pagrindinis siekiamas dėstomo projektų valdymo kurso rezultatas – pagal realios verslo įmonės, viešojo sektoriaus organizacijos užsakymą parengtas projektas. Projektas tai užduotis su norimu gauti rezultatu [3]. Projektų valdymas – integruotas projekto darbų planavimas, vykdymas, vadovavimas ir kontrolė taikant specialias žinias, įgūdžius ir metodus, siekiant projekto tikslo [2].

1 pav. Projekto apibrėžtis. Sudaryta autorės pagal: Newton R. (2017). Project Management Step by Step How to Plan and Manage a Highly Successful Project.

Bendravimas ir bendradarbiavimas visiems šiame procese dalyvaujantiems leidžia kiek įmanoma geriau patenkinti savo poreikius ir pasiekti užsibrėžtus tikslus: dėstytojui – gautas realios įmonės realus užsakymas projektui, probleminė įmonės situacija; studentui – užduoties atlikimas pagal užsakovo užduotį, leidžianti stebėti ir vertinti teikiamus sprendimus bendraujant ir bendradarbiaujant, realiai verslo įmonei – galimas problemos sprendimas, žvilgsnis „kitu kampu“, naujos idėjos, pagalba planuojant, organizuojant, įgyvendinant. Partnerystė su verslo, socialiniais ir kitais partneriais suteikia galimybes ne tik sustiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą, bet ir sudaro galimybę sukurti vertės grandinę: nuo studentų pateiktos idėjos projekte iki išbaigto sprendimo, tenkinančio verslo įmonės ar visuomenės poreikius.

Studentas neturėdamas realios galimybės pajauti sąsajų su verslu, neįgis reikiamų gebėjimų darbui šiame versle. Verslo įmonės neinvestuodamos savo laiko ir pastangų prisidedant prie programų kūrimo, dalyvavimo studijų procese išdėstant specialybės dalykus, formuojant užduotis, dalinantįs įmonės problematika situacijų pateikimui, dalyvaujant renginiuose, suteikiant galimybes stažuotėms studijas perteikiančiam personalui, nesukurs papildomos vertės duodančio produkto.

Darbas vyksta lygiagrečiai keliomis kryptimis. Dėstytojas dėstantis projektų valdymą bendradarbiauja su darbdaviais, realiomis verslo, viešojo sektoriaus, valstybinėmis įmonėmis ir jų specialistais, ir su reklamos vadybą bei ryšius su visuomene studijuojančiais studentais. Bendradarbiavimas su verslo atstovais vyksta keliais etapais. Pirmiausiai išsiaiškinama kiek turime

socialinių partnerių, norinčių ir galinčių bendradarbiauti pačiose įvairiausiose srityse. Vėliau kviečiame šių įmonių specialistus, vadovus į bendrus susitikimus, renginius, įtraukiant juos į įvairias darbo grupes, kviečiant dėstyti vieną ar kitą specialybės dalyką, formuojant galimas užduotis studentų projektams. Dar viena niša atviram bendradarbiavimui, tai jau studijas baigę absolventai, siekiantys savo įgytą patirtį perduoti kitiems ir parodyti visą studijų virtuvę iš studento ir verslo įmonės specialisto matymo. Bendravimas su studentais grindžiamas savitarpio supratimo ir pasitikėjimo, abipusės pagarbos bei pagalbos, įtraukimo į studijas ir savęs savirealizacijos procesus per įvairias realiai įgyvendinamas užduotis, projektus, renginius bei atgalinės refleksijos pokalbius, vertinimo analizes.

Įgyvendintos idėjos

Studijos šiandien tai ne tik teoriniai postulatai, bet būtent tiesioginis teorijos suvokimas ir taikymas praktiškai integruotose užduotyse, kas ir parodo, kaip įgytos žinios pritaikomos vykdant tyrimus, įtvirtinant specialiuosius, socialinius ir asmeninius gebėjimus.

Pagrindinis momentas: studijų programa, studijų procesas negali būti atskirai nuo verslo ir ši žinia visą šį laikotarpį yra plėtojama.

Vienas iš dėstomų dalykų kuriame sujungiamos teorinės žinios su praktiniais įgūdžiais yra projektų valdymas. Projektų valdymo dalyko integracija į realių verslo sektoriaus įmonių ir viešojo sektoriaus organizacijų įsitraukimą vyko nuosekliai, įsitraukiant socialinius partnerius per asmenines pažintis, skleidžiant informaciją apie mokslo ir verslo bendradarbiavimo galimybes. Viso to rezultatas ir yra sukuriamas projektas išsprendžiantis realios įmonės suformuotą užduotį.

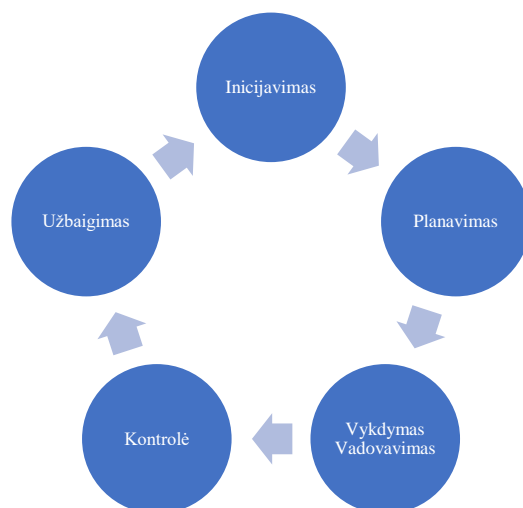
Projektų valdymo dalyko metu studentams pateikiama teorinė medžiaga, supažindinama su projekto rengimo eiga, pristatoma projekto forma, pagal kurią jie turėtų parengti patį projektą susiejant tai su studijuojama programa ir gauta realia užduotimi, kurią suformuluoja socialinis partneris. Projektui parengti suburiama studentų grupelė ar komanda, kas padeda studentams geriau įsigilinti į pateiktą užduotį, išsiaiškinti galimas idėjas šios užduoties sprendimams parengti.

Remiantis savo projektų valdymo 15 metų dėstymo patirtimi galiu teikti, kad studentai noriai imasi projektų parengimo realioms įmonėms. Taikomi du projektų užduoties pateikimo variantai pastarųjų penkerių metų laikotarpyje:

1) užduotį projektui išsitraukia studentai iš dėstytojo pateiktų (realių įmonių, su kuriomis dėstytojo buvo suderinta užduotis);

2) patys studentai susisiekiama su įmone ir išsiaiškina kokią užduotį projektui jie turėtų atlikti.

Tiek vienu, tiek kitu atveju užsakovas (socialinis partneris) studentams parengus projektą pateikia viso projekto rengimo refleksiją, projekto recenziją, įvertinimą, atsiliepimą apie atliktą darbą, dalyvauja projekto pristatyme, išsako komentarus apie stipriąsias ir silpnąsias projekto puses, o kartais parengtus projektus pasiūlo įgyvendinti. Bendravimas tarp verslo įmonės, viešojo sektoriaus organizacijos atstovų, studentų ir dėstytojo dirbant prie gauto projekto užsakymo gali peraugti į bendradarbiavimą vedanti link apčiuopiamų rezultatų.

2 pav. Projekto parengimo eiga. Sudaryta autorės pagal: Newton R. (2017). Project Management Step by Step How to Plan and Manage a Highly Successful Project.

Per pastaruosius penkerius metus (2015 – 2020) studentai parengė projektus įvairioms verslo įmonėms, viešojo sektoriaus organizacijoms, kitoms institucijoms. Kiekvienas projektas – tai visa sistema apjungianti atvirumą bendraujant ir bendradarbiaujant. Tai – atviri iššūkiai studentų grupėms ir tiekinti naujoviški sprendimai patiems užsakovams (socialiniams partneriams), tai – atviras ir skatinantis įsitraukimas į projekto rengimą visų suinteresuotųjų pusių: įmonės ar organizacijos užsakovės, studentų grupės ar komandos ir projektų valdymo dėstytojo. Pasiękti rezultatai gali tapti puikia prielaida tolimesniam bendradarbiavimui tarp institucijos ir verslo įmonių bei viešojo sektoriaus organizacijų.

Pateikiamas gan platus sąrašas organizacijų ir jų pateiktų suformuluotų projektų užsakymų temų siekiant pademonstruoti kiek įvairūs gali būti užsakovai bei pačios teiktinos užduotys. Kiekvienas projektas iš dėstytojo pareikalavo laiko bendraujant su socialiniais partneriais prieš užduoties suformulavimą, ieškant bendrai galimų sprendinių probleminių užduočių, tęsiant bendradarbiavimą kuomet buvo rengiamas projektas ir pabaigoje svarstant pasiektus projekto rezultatus. Socialiniai partneriai skyrė laiko bendravimui su dėstytoju formuluojant užduotis projektui ir konsultacijas su studentų grupe ar komanda sprendžiant suformuluotą užduotį virstančia realiu projektu užsakovui. Studentai skyrė laiko projekto parengimui bendraudami su dėstytoju ir konsultuodamiesi su projekto užsakovu. Kai kurie socialiniai partneriai, kaip UAB „Smile Print“, UAB „Tęstinis mokymų centras“ ir kiti, užsakymus projekto parengimui pateikė keletą sykių. Projektų užduočių pateikimui įsitraukė daugiau nei 40 įmonių ir organizacijų atstovaujančių švietimo sektorių, komunikacijos sektorių, verslo sektorių, sveikatos apsaugos sektorių, ir 312 studentų pasidalinę į grupes ar komandas po 5 – 7 studentus dirbti prie vieno projekto. Parengta daugiau nei 50 projektų. Vidutiniškai 10 užsakomųjų projektų per vienerius mokslo metus.

1 lentelė. Įmonių ir organizacijų, teikusių projekto užduotis studentų darbams, skaičius (N=41)

Įmonių formos	UAB	VšĮ	Asociacija	MB	Naujienu portalas	Savivaldybė	Valstybinė institucija	Užsienio aukštoji mokykla
Skaičius	21	6	4	3	3	2	1	1

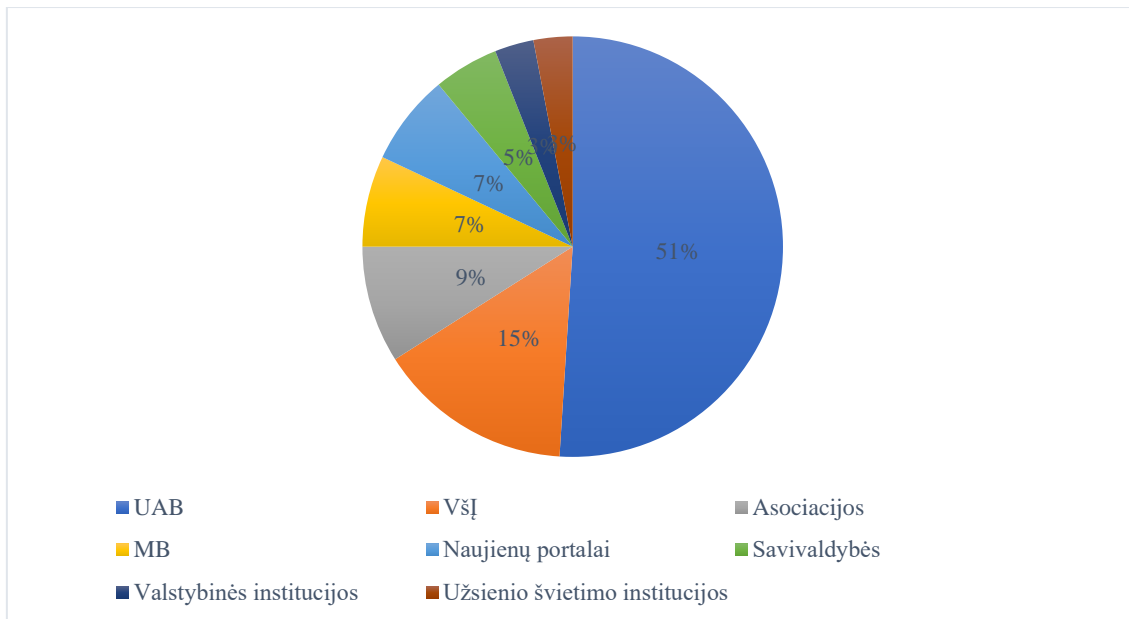
Susipažįstame su studentų atliktais projektais:

1. UAB „Totem promo“ – „Parama SOS vaikų kaimas“;
2. UAB „Smile Print“ – „UAB „Smile Print“ išorinės komunikacijos tobulinimas“, UAB „Bla Bla Bla“ įgyvendinimo pradinis etapas. Vidinė ir išorinė komunikacija“, UAB „Smile Print žinomumo didinimas“, „UAB „Smile Print“ žinomumo didinimas netradicinėmis priemonėmis“, „Smile Print“ klientų pritraukimas“. *Atsižvelgta į dalį pateiktų pasiūlymų;*
3. LIBA asociacija – „LIBA asociacijos žinomumo didinimas“. *Projektas įgyvendintas iš dalies;*
4. Vilniaus miesto savivaldybė – „Kultūros naktis 2016“, „Festivalio „Kultūros naktis 2017“ atributikos kūrimas“. *Pasiūlytos idėjos projekte buvo įtrauktos į organizuojamą renginį;*
5. Lietuvos VPMF Simulith centras – „Simulith centro 20-osios tarptautinės VPMF mugės dalyvių vertinimo kriterijų ir apdovanojimų sukūrimas“. *Pasiūlytos idėjos projekte buvo įtrauktos į organizuojamą mugę;*
6. UAB „TV Manija“ – „Muzikinio projekto „X faktorius“ dalyvio Jonatano Kazlausko reklamos kampanija“;
7. UAB „Laisvoji banga“ – „Prekės ženklo „Gold FM“ žinomumo didinimas tikslinėje auditorijoje“;
8. www.lrytas.lt – „lrytas.lt jaunimo pritraukimo projektas“;
9. UAB „Ministerium“ (Viešųjų ryšių agentūra) – „Sportinių batelių „ADIDAS Pure BOOST X“ renginys“
10. UAB „Tęstinių mokymų centras“ – „Tęstinių mokymo centro“ seminarų komunikacijos planas“, „Reklamos kampanija socialiniuose tinkluose Facebook ir LinkedIn“, „Vilniaus akcentai Facebook puslapio stiliaus sukūrimas ir žinomumo didinimas“, „Vilniaus akcentai“. *Projektas „Vilniaus akcentai“ buvo pilnai studentų ir įgyvendintas;*
11. VšĮ „Socialiniai partneriai“ – „Informavimo ir socialinės reklamos „Vaistus vartok atsakingai““;
12. www.alkas.lt – „Ar lietuvių kalba vis dar mūsų vertybė?“, „Internetinio tinklapio „Alkas.lt“ populiarinimas“ *Pastarasis projektas įgyvendintas. Studentai kartu su užsakovu vyko į Sankt Peterburgą pristatyti įmonę;*
13. VšĮ „Šešupės euroregioninis turizmo informacijos centras“ – VšĮ „Šešupės euroregioninis turizmo informacijos centras“ logotipo atnaujinimas“;
14. VšĮ „Versli Lietuva“ – „Aš + Lietuva“;
15. UAB „CSC Baltic“ – „CSC“ ir „HPE ES“ įmonių susijungimas ir „DxC Technology“ įmonės pristatymas“;
16. Vilniaus miesto savivaldybė, Andrius Mamontovas – „Gatvės muzikos diena 2017“ *Projekto pateiktoms idėjoms pritarta ir jos įgyvendintos pačių studentų. Projekto pasiūlyta naujovė – vaizdo įrašai su buvusiais muzikantais dalyvavusiais „Gatvės diena“ renginiuose. Studentai vėliau pakviesti atlikti praktiką. Glaudūs ryšiai užsimezgę projekto rengimo metu leidžia plėtoti ir kitas bendradarbiavimo formas;*
17. Lietuvos muziejų asociacija – „Muziejų naktis“;
18. UAB „Sapidus“ – „Daily“ restoranėlio populiarinimas ir naujų klientų pritraukimas“. *Atsižvelgta į dalį pateiktų pasiūlymų;*
19. AIESEC (savarankiška jaunimo organizacija) – „AIESEC Lietuva“ vardo žinomumo didinimas su tikslu pritraukti jaunos žmonės išvykti į siūlomas stažuotes“;
20. Lietuvos ryšių su visuomene specialistų sąjunga/Lietuvos komunikacijos asociacija – „LRVS rebranding‘as“. *Plėtojama įvairiapusė partnerystė;*
21. UAB „Editos kastingas“ – „Privačios aktorių mokyklos viešinimas“. *Parengus projektą aptartos galimybės bendradarbiauti siunčiant studentus į praktiką;*
22. VšĮ „Vilniaus šėpingo klubas“ – „Moterų sporto klubo „MyGym“ renginys „Tobulumo rinka““. *Projektas numatomas įgyvendinti;*

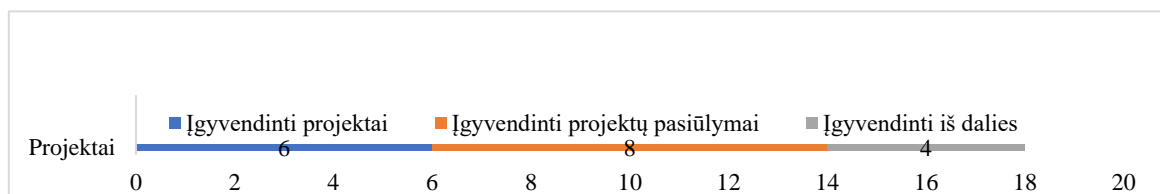
23. VšĮ, VIKO – „Vilniaus kolegijos komunikacijos logotipo viešinimas“, „Socialinė atsakomybė Vilniaus kolegijoje: senjorų kompiuterinio raštingumo ugdymas“;
24. UAB „Studio Moderna“ – „Netinkamas klientų aptarnavimas skambučio metu, nesilaikant įmonės numatytų pokalbio reikalavimų“. *Atsižvelgta į dalį pateiktų pasiūlymų;*
25. UAB „Penki“ – „UAB „Penki“ organizacijos vidinė komunikacija sprendžianti mažėjančio darbuotojų skaičiaus problema“;
26. UAB „Gangas“ – „Prekės ženklo „VIVI“ naujos produkcijos pristatymas“;
27. MB „Vilniaus maisto gamyba“ – „Picerijos Piccolo viešinimas“. *Atsižvelgta į dalį pateiktų pasiūlymų;*
28. Žurnalistų etikos inspektorius tarnyba – „Žurnalistų etikos inspektorius tarnybos žinomumo didinimas“;
29. UAB „Rūta“ – „UAB „Rūta“ gaminio „Šokoladinai pieštukai“ žinomumo didinimas“;
30. UAB „Tegra“ – „„REKLAMOS4“ agentūros naujo produkto „3D HOLOGRAM FAN“ žinomumo didinimas“;
31. UAB „RIVIERA TOURS“ – „UAB „RIVIERA TOURS“ naujojo biuro atidarymo renginys“. *Atsižvelgta į dalį pateiktų pasiūlymų;*
32. UAB „Raibė“ – „Įmonės žinomumo didinimas renginyje „SUPERNAMAI 2019“. *Užsakovai pateikė pasiūlymus galimiems projektams parengti;*
33. MB „Gyvi žaislai“ – MB „Gyvi žaislai“ nauja programa „Kosmosas“;
34. „Institute of Humanitarian Education and Information Technologies“ (Humanitarinių mokslų ir informacinių technologijų institutas Maskvoje) – „EURASIAN WOMAN’S community“ komunikacijos gerinimas“, „Eurazijos moterų bendruomenės komunikacijos planas“, Šiuolaikinio meno dienos: festivalio „DOCA“ skatinimas vietos bendrijose“, „Festivalio DAYS OF CONTEMPORARY ART (DOCA) komunikacijos planas“. *Tarptautinio bendradarbiavimo rezultatas gauti projektų užsakymai. Parengti projekto pasiūlymai vertinti teigiamai, planuojant užsakymus ir ateityje. Projekto pasiūlymai parengti anglų kalba.;*
35. UAB „Kalnapilio - Tauro Grupė“ – „Nealkoholinio alaus kokteilio „KALNAPILIS LITE“ produkto išmėginimo kampanija“;
36. UAB „Maisto inovacijos“ – „Restorano „NO FORKS“ naujos auditorijos pritraukimas naudojant „tik-tok“ platformą“. *Atsižvelgta į dalį pateiktų pasiūlymų;*
37. MB „Am spauda“ – „MB „Am spauda“ viešinimas ir žinomumo didinimas“;
38. Naujienų portalas 15min – „Naujienų portalo „15min“ skaitomumo didinimas tarp 18-24 metų žmonių“;
39. UAB Geros savijautos centras „SANUS“ – „Sveikatingumo centro „SANUS“ naujos veiklos pristatymas senjorams – ėjimas šiaurietiškomis lazdomis“. *Projektas planuojamas įgyvendinti;*
40. UAB „Spaudos idėjos“ – „Spaudos paslaugas teikiančiai įmonei „Spaudos idėjos“ paslaugų viešinimas“;
41. UAB „Optikos pasaulis“ – „UAB „Optikos pasaulis“ renginys“. *Projektas teigiamai vertintas, kaip galimas įgyvendinti.*

Per penkerius metus buvo pritraukta virš keturiasdešimties skirtingų įmonių, kurios pateikė užsakymus studentų rengiamiems projektams. Į šį procesą įsijungė uždarosios akcinės bendrovės, viešosios įstaigos, mažosios bendrijos, valstybinės institucijos ir pavieniai asmenys ne tik Lietuvoje, bet ir už jos ribų. Visų jų dėka studentai atliko daugiau nei 50 projektų.

3 pav. Projekto užduotis pateikusios įmonės, organizacijos, institucijos, %

Vieni projektai – 6 (12 %) buvo įgyvendinti pačių užsakovų ar studentų, kurie juos rengė. Kituose projektuose – 8 buvo pasirinktos idėjos (16%) ir jų įgyvendinimas. Dalis projektų – 4 buvo puiki galimybė studentams prisiliesti prie realiai egzistuojančios problemos ir teikti pasiūlymus (8 %) jai išspręsti. Dirbant prie projekto bendravimui ir bendradarbiavimui tekdavo itin svarbus vaidmuo. Dažnu atveju, projekto rezultata, būtent ir nulemdavo šio proceso įsisąmoninimas ir suvaldymas. Dirbti su užsakovais iš užsienio, lyginant su užsakovais iš Lietuvos, kiek kebliau, nes iškyla tarpkultūriniai skirtumai, kalbos barjeras, informacijos pasiekiamumo ribojimai ir kiti galimai poveikį rezultatui turintys trikdžiai.

4 pav. Studentų parengtų projektų rezultatai

Studentams sudarius galimybę dirbti su realia problema įvyksta besimokančiojo (studento) transformacija. Besimokantysis (studentas) prieš projektinę veiklą patenka į mokymo(si) procesą, kuriame jis yra supažindinamas su projektų metodu. Įgytos teorinės žinios per realią užduotį transformuojamos į projekto rengimo procesą, kuris įgalina studentą veiklinimui, aktyviam bendradarbiavimui, pozityvių nuostatų auginimui, praktinių įgūdžių įtvirtinimui. Po projektinės veiklos besimokantysis (studentas) įveiklia stimulus, kurie leidžia kokybiškiau ir efektyviau dirbti siekiant optimalaus rezultato [1].

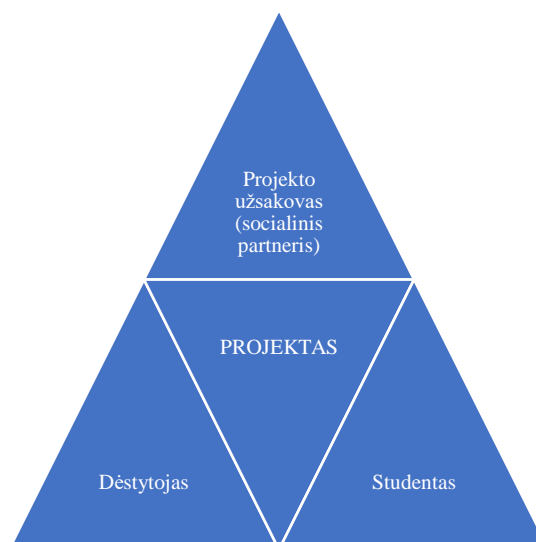

5 pav. Studento projekto rengimo procesas. Sudaryta autorės pagal: Adomaitienė J., Zubrickienė I. (2016). Projektai mokymo (si) procese: andragoginės sąveikos optimizavimo aspektas

Šiuose projektuose studentams sudaromos galimybės praktiškai įrodyti įgytas žinias ir gebėjimus, atsiskleisti kūrybinėmis idėjomis, dirbti komandoje, demonstruoti ne tik planavimo įgūdžius, bet ir pasiekti užsibrėžtų tikslų susijusių su reklamos vadybos, ryšių su visuomene studijų programa: parengti, galbūt, pirmą iš užsakovo gautą projektą. Studentams sudaroma galimybė išbandyti save skirtingose veiklose: žinių perkėlimo į praktinę veiklą, asmeninių komunikavimo savybių pateikimo, potencialaus darbdavio suradimo, savo silpnų vietų supratimo ir siekiamybės tobulėti išsikėlimo. Studentams suteikiama galimybė pasirinkti koku būdu jie nori gauti projekto užduotį, iš dėstytojo pagal įmonės užsakymą ar patys suderinti įmonę ir jos teikiamą užduotį. Dėstytojais, esant poreikiui, gali susipažinti studentus su socialiniais partneriais, dėl užduočių projektams.

Projektų valdymas aktyvaus bendradarbiavimo dėka sujungia tiek verslo, viešojo sektoriaus atstovus, tiek dėstytojus dėstančius savo dalykus, tiek ir studentus. Įsitraukimas į konkrečios verslo įmonės, viešojo sektoriaus organizacijos projekto užduoties realios situacijos sprendimą leidžia geriau suvokti, perprasti ir įsisąmoninti specialybei reikalingus dalykus ir skirtingus kelius tai pasiekti. Tai leidžia dirbti kartu siekiant vieno rezultato – analizuoti ir tirti verslo aplinką pateikiant projektą, kaip galutinį šios situacijos sprendimo rezultatą.

6 pav. Atviras bendradarbiavimas projekto parengimo metu

Toks trišalis (dėstytojo, socialinio partnerio, studento) bendradarbiavimas yra interaktyvus, leidžiantis studentams suvokti, kiek svarbu yra įsisąmoninti teoriją ir kaip šią teoriją reikia perkelti į situacijas, į verslą ir tiesiog į gyvenimą. Iš socialinių partnerių gauti užsakymai projekto užduotims yra glaudaus, betarpiško ir nuoširdaus bendradarbiavimo pasekmė. Nauda dėstytojui – susiejimas teorijos su dėstomu dalyku per praktines užduotis, su specialybe. Nauda studentams akivaizdi.

Cituoju keletą studentų atsiliepimų, kuriuos jie pateikė vertindami projektų valdymo dalyką, kuriame turėjo parengti projektą pagal užsakovo užduotį. „Šios paskaitos yra vienos įdomiausių“, „Projektas – interaktyvus, reikalaujantis kūrybiškumo, loginio mąstymo, sugebėjimo įvertinti situaciją ir dar daug kitų savybių...“, „...užduotis įdomiausia tada, kai ją pateikia žmonės iš verslo pasaulio“, „...tai man pasirodė modernu, nauja ir labai efektyvu“, „...suteikia mums gerą supratimą apie projektus, jų subtilybes ir galimybes“, „Projektų rašymas pagal užsakovo užduotį padeda suprasti darbo specifiką ir sudaro galimybes apsispręsti ne tik kur norėtum dirbti, kokioje įmonėje, tačiau taip pat supažindina su kiekviena sritimi atskirai“.

Nauda verslo atstovui – naujų žmonių pritraukimas savo įmonės veiklos tobulinimui (pateiktų užduočių sprendimo variantai, idėjų unikalumas, pritraukimas praktikų atlikimui, savo įmonės

viešinimas kitoms įmonėms per studentus, kuriose jie vėliau atlikinės praktikas ar bus tų įmonių darbuotojai, galimas įdarbinimas).

Cituoju keletą užsakovų atsiliepimų, projektų recenzijų, kuriuos jie parašė studentams parengus projektus. „...kartu atskleistų ir mūsų organizacijos vieną iš vertybių...“, „Darbas įdomus ir pritaikomas“, „Atsakingai, kokybiškai efektyviai suplanavo komunikacijos tikslus ir veiksmus, tiksliai suprato užduotį ir labai gerai realizavo suplanuotas priemones“, „Neatmetame galimybės šį projektą įgyvendinti ateityje“, „Siūlomi šiuolaikiniai sprendimai“, „Paruoštą projekto planą bandysime įgyvendinti“, „Įmonės iškeltai problemai spręsti studentai pasiūlė įdomų būdą“, „Pagrindinis aspektas, kurio iš jūsų reikalavome buvo įvykdytas ir nuosekliai aprašytas“, „Projekte daug inovatyvių idėjų, kurios projekto rengimo metu jau buvo pradėtos įgyvendinti“.

Bendradarbiavimas ir užduotys studentams projektams parengti yra tas užtikrinantis pagrindas, kuris atveria įvairiausias galimybes tiek verslui, socialiniams partneriams, darbdaviams, tiek ir studijoms, kiekvieną kartą atradamas vis inovatyvesnių bendradarbiavimo būdų ir metodų, kurie studijas daro įdomias, patrauklias, naujoviškas, o darbdavius skatina ateiti, ieškoti ir veikti drauge išpildant savo siekius per greičiausią, gal ir ne lengviausią verslo sėkmės, specialistų profesionalumo grandinę. Atviras bendradarbiavimas sujungia darbdavius/socialinius partnerius/verslo atstovus, dėstytojus ir studentus leidžiant sudaryti naujas prielaidas analizuoti pasiektus rezultatus, atverdama naujas galimybes bei suteikdama pridėtinę vertę kiekvienai iš šiame procese dalyvaujančių šalių.

Išvados

1. Remiantis 41 socialinių partnerių pateikta užduotimi studentų projektams ir asmenine autorės 15 metų patirtimi dėstant projektų valdymo dalyką bei 312 studentų atliktais projektais galima teigti, kad studentams sudaromos ne tik prielaidos įgyti teorinių žinių, bet ir galimybės studijų proceso rezultatus įtvirtinti praktinėse veiklose tiesiogiai bendradarbiaujant su socialiniais partneriais atliepiančią jų įmonių poreikius ir sprendžiant jiems aktualias problemas, iškilusius klausimus parengiant projektus ir juos pristatant. Socialiniai partneriai investuodami į specialistų parengimą per užduotis projektams atranda galimybę jau studijų metu pasirengti tokį specialistą, kuris realiai pradėjęs dirbti iškarto didintų įmonės veiklos rezultatus atnešdamas įsisąmonintą pridėtinę vertės kūrimo modelį toje verslo srityje ir net konkrečiai toje įmonėje. Dėstytojas tarpininkauja tarp mokslo ir verslo aiškiai pateikiant informaciją socialiniams partneriams ir studentams apie bendradarbiavimo galimybes, naudą ir vertes.
2. Projektų valdymo dalykas, realaus pagal užsakovo užduotį gauto projekto parengimas ir visas projektų valdymo kursas tai galimybė studentui išbandyti save būsimoje projektų asistento, jaunesniojo projektų vadovo ar projektų vadovo pozicijoje jau studijų metais, įgyjant būtinus profesinius įgūdžius.
3. Iš 50 studentų parengtų projektų pagal įmonių užsakymus, 6 projektai buvo įgyvendinti, 4 įgyvendinti iš dalies ir iš 8 projektų įgyvendinta dalis pasiūlymų. Tai sudaro 36 % visų rengtų projektų. Studentai pasirengę naujovėms ir iššūkiams. Svarbu tikslingai skleisti informaciją apie potencialias galimybes darbdaviams pateikti užsakymus studentų projektams. Projektų valdymas rengiant projektus remiasi bendradarbiavimu ir jei darbdaviai pasiruošę investuoti į gerų specialistų parengimą, tai tikėtina, kad užsakymai bus teikiami ne tik studentų rengiamiems projektams. Atviras bendradarbiavimas atveria labai plačias galimybes.

Literatūra

1. Adomaitienė J., Zubrickienė I. (2016). Projektai mokymo (si) procese: andragoginės sąveikos optimizavimo aspektas, monografija, Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
2. Būda V. (2018). Aiškinamasis projektų valdymo terminų žodynas. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras.

3. Newton R. (2017). Project Management Step by Step How to Plan and Manage a Highly Successful Project. New York: Pearson Education.
4. Petty G. (2006). Šiuolaikinis mokymas. Praktinis vadovas Vilnius: Tyto alba.
5. Strazdienė G., Rekašiūtė L., Petkevičienė A., Gavėnaitė A., Delis R. (2008). Gairės „Kolegijų ir verslo įmonių bendradarbiavimas“. Vilnius: UAB „Greita Spauda“.
6. Dagienė V., Grigas G., Jevsikova T. (2008). Enciklopedinis kompiuterijos žodynas /Matematikos ir informatikos institutas. Vilnius: TEV (http://terminai.vlkk.lt/paieska?search=bendradarbiavimas&zodzio_dalis=0&kaip1=on&sritys=&statusas=0&rykiavimas=0)
7. Valstybinė lietuvių kalbos komisija. Dabartinis lietuvių kalbos žodynas. <http://lkiis.lki.lt/dabartinis;jsessionid=7FCC6E4C38456E666DB66EB848A7F6F1>
8. Vilniaus kolegija. <https://www.viko.lt/media/uploads/sites/3/2014/07/Strategija-iki-2020.pdf>

OPEN COOPERATION. GOOD SOLUTIONS AND GOOD PRACTICE

Daiva Aktas

*Vilnius University of Applied Sciences, Faculty of Business Management
Didlaukio str. 49, Vilnius*

Summary

Open collaboration based on the ability to communicate and collaborate provides added value. The article analyzes the cooperation between Vilnius College, Faculty of Business Management, advertising management, public relations and business enterprises, public sector organizations, and presents projects prepared by project management students.

All examples of good practice are based on recent observations, personal experiences and direct communication with companies. Over forty different companies have been attracted in five years. Students willingly prepared projects for real companies. They prepared more than 50 projects.

Collaboration and assignments open up a wide range of opportunities for students to prepare projects. Students are provided not only with preconditions to acquire theoretical knowledge, but also with opportunities to consolidate the results of the study process in practical activities in direct cooperation with business representatives and the lecturer.

Keywords: collaboration, project management, studies, project, result.